

Enstitümüz Müdürü Pof. Dr. Turgut KARABEY'İN 20 Mart 2009 Tarihinde Konya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin Tertip Ettiği 'Prof. Dr. Hüseyin Ayan'a Saygı Toplantısı'nda Yaptığı Konuşmanın Tam Metni*

Başta bu özel sayının hazırlanmasında maddi ve manevi destek veren Atatürk Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Hikmet Koçak Beyefendi'ye, çeşitli illerden gelerek bu toplantıya iştirak edenlere ev sahipliği yapan Selçuk Üniversitesi rektörlüğüne ve dekanlığına, bu toplantının manevi mimarı Prof. Dr. Gönül Ayan Hanımefendiye ve bu özel sayının editörü Prof. Dr. Pervin Çapan Hanım olmak üzere emeği geçen ve böyle güzel bir güne vesile olan Doç. Dr. O. Kemal Tavukçu, enstitü sekreteri Muammer Akpınar, uzman Dr. Abdülkadir Erkal ve enstitümüzde çalışan herkese ve bütün katılımcılara şükranlarımı sunuyorum.

Bu konuşmamda evlad-ı fatihandan olan değerli hocam Prof. Dr. Hüseyin Ayan'ın, elimden geldiği ve gücümün yettiği kadar fiziki ve ruhi portresini sizlere çizmeğe çalışacağım:

Hocam Hüseyin Ayan, Atatürk Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı bölümü ilk öğrenci ve hocaları arasında yer alır. Kendisi ta çocukluğundan beri milli ve manevi kültürü almış ve bu kültürün araştırma ve inceleme kaynaklarını yakından takip etme imkânına kavuşmuştur. O; Arapça, Farsça, Rusça ve Bulgarca dilleri başta olmak üzere İslami ilimlere oldukça vakıftır. Zaten kendisi Medresetü'l-Nüvvâb mezunudur. Yani Hocam Hüseyin Ayan, evvelce aldığı kültürle ilgili bir alanda öğretim üyesi olmuştur. İstese başka bir alanda da görev yapabilirdi. İlim aşkı ve kesp ettiği kazanımlar onu bu

---

* Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü; üniversitemiz Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün ilk hocalarından olan ve ilmî çalışmalarının yanı sıra pek çok öğrenci ve öğretim üyesi yetiştirip Türk Dili ve Edebiyatı'na önemli katkılarda bulunan Prof. Dr. Hüseyin Ayan adına özel bir sayı tahsis etmiştir. Dergimizin 39. sayısını teşkil eden bu "Prof. Dr. Hüseyin Ayan Özel Sayısı"nı, Erzurum'da kendisine sunamadık. Bunun sebebi de hocanın o günlerde rahatsızlığı dolayısıyla Erzurum'u teşrif edememeleriydi. Bundan dolayı Konya Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanlığı 20 Mart 2009 tarihinde Prof. Dr. Hüseyin Ayan'a bu özel sayıyı sunmak için Prof. Dr. Erol Güngör Salonu'nda muhteşem bir takdim töreni düzenledi. Bu törene, hocanın yetiştirdiği çeşitli vazifelerde bulunan ve birçok üniversitede öğretim üyesi olan tanınmış kişiler davet edilmişti. Çok sıcak ve eski hatıraların uyandırdığı, duygulu anlarla dolu bir ortam oluştu. Törene ben de enstitü müdürü olarak katılıp hocanın fiziki ve ruhî portresini bariz bir şekilde tasvir eden aşağıdaki konuşmayı irticalen yaparak özel sayıyı hocaya takdim ettim. Dinleyenlerin ısrarla konuşmamın neşrini istemeleri üzerine, bu sayıda yayımlamayı uygun buldum.

yöne itmiştir. Bu da onun bu sahada çok başarılı olmasını sağlamıştır. Hatta hocalarının ondan bazı konuları sorup öğrendiklerine şahidimdir. Hocam “İlim Çin’de de olsa arayınız.” düsturunu hayatında kendine daima prensip edinmiştir.

Hocam Hüseyin Ayan’a ait unutamadığım önemli bir hatıramı burada anlatayım. Erzurum’da Lalapaşa Cami’i önünde bu günkü Menderes Caddesi’nin bulunduğu yerde eskiden Cumhuriyet Parkı vardı. Orada bir gün parkta otururken bir dilenci çocuk geldi. Hocam çocukla konuşup adını ve kimin çocuğu olduğunu sordu. Ona “Ben şimdi sana çok para vereceğim. Onunla sakız alıp satarak ticarete alışacaksın. Bundan sonra dilenmeyeceğine söz ver.” dedi ve cebinden belki birkaç kutu sakız alacak para verdi. Çocuk sevinçle yanımızdan ayrıldı.

Aradan bir zaman geçtikten sonra yine o parkta bir gün otururken daha önce hocanın para verip dilenmemesini tembih ettiği aynı çocuk geldi. Bu sefer aynı çocuk yine dilencilik yapıyordu. Hoca onu yanına çağırdı ve geçen sefer dilenmemesini tembih ettiğini hatırlattı ve elinden tutup bir bakkaldan toptan sakız alıp kendisine verdi ve gidip satmasını söyledi.

Ben burada Hüseyin Ayan hocamın eski talebelerinden biri olarak bulunuyorum. Hem onun öğrencisi hem de onunla birlikte öğretim üyesi olma şeref ve mutluluğuna erdim. Bu bakımdan onu hem öğrenci olarak hem öğretim üyesi olarak yakından tanıma imkânına sahip oldum. Çünkü öğrenci ve öğretim üyesinin değerlendirmeleri farklı olabilir.

Somut bir örnek vermek istiyorum. Yolculuk yapanlar bilir. Konumundan dolayı bazı dağlar uzaktan heybetli ve yüce görünür. Yanına yaklaştığınız zaman o heybetin olmadığını, o dağın ufak ve cüce olduğunu görürsünüz. Yahut insanları yakından tanımak için onlarla ya yolculuk yahut alışveriş etmek ya da onlara borç alıp vermeniz gerekir. Burada şunu anlatmak istiyorum. Bazı insanlar uzaktan cana yakın iyi bir insan olarak görülebilir. Yahut uzaktan soğuk, yeni tabirle itici görünür. Yakınında bulunduğunuz zaman çoğu kimsede hayal kırıklığına uğrayabilirsiniz. Kısaca iyi gördüğünüz, kötü, itici gördüğünüz çekici olabilir. Hocam Hüseyin Ayan, Mevlana’nın “Ya olduğun gibi görün, ya da görüldüğün gibi ol” dediği düstura uygun bir insandır. Onu yakından tanıyorsanız size biraz soğuk, sert mizaç ve mesafeli gelebilir. Ancak yakından tanıdığınız zaman iyi bir insan olduğunu görürsünüz.

Ben burada hocamın ruhi ve fiziki portresini üç cepheden dikkatlerinize sunmaya çalışacağım:

1.Hoca olarak Hüseyin Ayan, 2..Öğretim üyesi yani bilim adamı olarak Hüseyin Ayan, 3. Aydın ya da geleneksel ifadeyle münevver olarak Hüseyin Ayan.

1.Hoca olarak Hüseyin Ayan: Kuvvetli ve bilgili bir hoca. Derste çok ciddi ve disiplinli. Derse geliyorsanız muhakkak dersi dinlemek zorundasınız. Dinlemeyecekseniz derse gelmeyin. Dersine çalışmayan ve ders dinlemeyen öğrenciyi dışarı çıkarır. Derse muhakkak ders malzemesini de yanınızda getirmek zorundasınız. Muhakkak sizi derse iştirak ettirir. Derste dalga geçme ve dersi kaynatma şansı tanımayan bir hoca. Öğrencide tembellik zati değilse o muhakkak öğrenir. Arazi tembellikleri ise tedavi eden bir hocadır. Odasına giderseniz size iltifat eder, çay söyler, oturmanızı ister, dertlerinizi dinleyip çareler arar, size yol gösterir. Kısaca ders sistemi oturmuş mükemmel bir hoca tipiyle karşılaşsınız.

2. Öğretim üyesi yani bilim adamı olarak Hüseyin Ayan: Bir kere ilgi alanı olan Osmanlı Edebiyatına bütün donanımıyla hâkimdir. Ele aldığı konulara geniş bir çerçeveden bakan ve titizlikle konuyu bitiren bir ilim adamı. Türk Edebiyatını sadece Anadolu'ya hapis edip buraya münhasır kabul etmeyen bütün Türk dünyası edebiyatının mukayeseli bir şekilde ele alınması hususunda çaba sarf eden geniş ufka sahip bir bilim adamı. Ayrıca çevrede gördüğü kabiliyetlerin elinden tutup onların yetişmesine sebep olmuştur. Bu bakımdan yetiştirdiği bizim gibi pek çok öğrencileri bugün birçok üniversitede çalışmaktadır.

3.Aydın ya da geleneksek ifadeyle münevver olarak Hüseyin Ayan: Ne hikmetse aydınlarımız öteden beri bütün tarih boyunca yabancı kültürlerle karşılaştıkça kendi toplumuna yani değerlerine yabancılaşmaktadır. Bunun en bariz örneklerini günümüz aydınları batı kültürü karşısında sergilemektedir. Ya ülkeye zararlı ve ülkeyi yıkıcı akımlara kapılmakta ya da hayatı zevk ve eğlence olarak algılayıp milli ve manevi değerlere kayıtsız kalmaktadır. Hocam içinden çıktığı toplumun milli ve manevi değerlerine bağlı ve onları yıkmaya çalışanlarla mücadele eden sağlam bir karaktere sahiptir. Atatürk'ün Bursa Nutku diye ileri sürülen konuşmanın ona ait olmayıp Stalin'e ait olduğunu ileri sürmüş tür. Bunun çok çetin ve tehlikeli mücadelesini verdiğini yakından bilen ve basından da takip eden biriyim. Burada tam bir milli destan sergilemiştir. Ülkemizdeki yakın dönem fikir ve mücadele hareketlerini incelemek isteyen sosyologlar bu konuya el atarlarsa önemli bir dokümana ulaşacakları kanaatinde olduğumu belirtmek isterim.

Malumunuz olduğu üzere, üniversitelerimizde çoğu öğretim üyeleri emekli olur olmaz kütüphanesini elden çıkarır. Artık elini eteğini her türlü ilmi faaliyetten çeker. Zaten bu tipler için ilim amaç değil araçtır. İlimi benimsemedikleri için böyle davranmışlardır. Hâlbuki hocam Hüseyin Ayan bilindiği üzere böyle yapmamış, emekli olduktan sonra eski çalışma ve temposuna devam etmiştir. Yine geleneğimizde olan "Beşikten mezara kadar ilim öğreniniz" diye bilinen bir düsturu her zaman kendine şiar edinerek hala makaleler, kitaplar yazmakta ve ilmi kongrelere katılmaktadır. Hocam Hüseyin

Ayan daha nice bu çeşit armağanlara layıktır. Hüseyin Ayan hocayı burada hakkıyla tanıtmak bizim ne haddimize, onun kendisi kendini daha iyi tanıtır. Onu mutmain olarak hakkıyla tanımak ve anlamak için onun rahle-i tedrisinden geçmek gerekir.

Burada bu özel sayıyı takdim ederken kendisine ve ailesine sağlıklı ve mutlu günler diler, en derin saygı ve sevgilerimi sunar, ellerinden öperim.